

**Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z przedmiotu „wiedza o społeczeństwie” dla klasy 2 liceum ogólnokształcącego i technikum (do programu nauczania „W centrum uwagi. Zakres podstawowy”)**

| Wymagania na poszczególne oceny |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                          |
|---------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                 | Zagadnienia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Konieczne (ocena dopuszczająca)                                                                                                                                                                                    | Podstawowe (ocena dostateczna)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Rozszerzające (ocena dobra)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Dopełniające (ocena bardzo dobra)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Wykraczające (ocena celująca)                                                                            |
|                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 2                                                                                                                                                                                                                  | 3                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 4                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 5                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 6                                                                                                        |
| Rozdział 1                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                          |
| Temat lekcji: Normy prawne      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                          |
|                                 | <ul style="list-style-type: none"><li>prawa i prawo</li><li>normy społeczne a prawo</li><li>cechy i budowa norm prawnych</li><li>akty prawne i przepisy</li><li>podstawa prawna</li><li>zasady powoływania się na podstawę prawną</li><li>interpretacja przepisów prawnych</li><li>zasada „nieznajomość prawa szkodzi”</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>podaje przykłady norm społecznych,</li><li>podaje przykłady aktów prawnych,</li><li>wymienia konsekwencje naruszania norm społecznych, w tym norm prawnych.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>wyjaśnia znaczenie terminu „norma społeczna”,</li><li>wymienia typy norm społecznych,</li><li>podaje przykłady różnych typów norm społecznych,</li><li>wyjaśnia, czym się różnią normy prawne od innych typów norm społecznych,</li><li>przyporządkowuje do poszczególnych typów norm odpowiednie kategorie oceny zachowania,</li><li>wymienia cechy norm prawnych,</li><li>uzasadnia konieczność przestrzegania norm prawnych,</li><li>wymienia pozytywne aspekty poznawania prawa,</li><li>wyjaśnia znaczenie zasady „nieznajomość prawa szkodzi”.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>podaje przepis <i>Konstytucji RP</i>, z którego wynika obowiązek wskazywania podstawy prawnej,</li><li>właściwie posługuje się oznaczeniami jednostek redakcyjnych aktu normatywnego,</li><li>wyjaśnia, jakie mogą być konsekwencje łamania zasady „nieznajomość prawa szkodzi”,</li><li>odczytuje z różnych źródeł [teksty narracyjny i normatywny, wykres, tabela, plakat] informacje na temat poziomu wiedzy o prawie wśród pełnoletnich Polaków.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>wyjaśnia, na czym polega różnica między prawem w znaczeniu podmiotowym a prawem w rozumieniu przedmiotowym,</li><li>porównuje różne typy norm społecznych, np. z uwzględnieniem źródeł norm,</li><li>analizuje budowę normy prawnej, rozpoznając jej poszczególne elementy,</li><li>wyjaśnia, na czym polega różnica między aktem prawnym a przepisem prawnym.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>na wybranych przykładach dokonuje wykładni prawa.</li></ul> |

| Temat lekcji: Źródła prawa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ podmioty stanowiące prawo</li> <li>▪ zasięg obowiązywania prawa</li> <li>▪ podmioty podlegające prawu</li> <li>▪ źródła prawa stanowionego w Polsce</li> <li>▪ hierarchia źródeł prawa w Polsce</li> <li>▪ procedura ustawodawcza</li> <li>▪ dzienniki urzędowe</li> <li>▪ okres obowiązywania prawa</li> <li>▪ zasada „prawo nie działa wstecz”</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ wymienia organy władzy uczestniczące w procesie stanowienia prawa w Polsce,</li> <li>▪ podaje źródła prawa stanowionego obowiązującego w Polsce,</li> <li>▪ wyjaśnia, na czym polega nadrzędna rola konstytucji w Polsce,</li> <li>▪ wymienia dzienniki urzędowe [<i>Dziennik Urzędowy, Monitor Polski</i>].</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ przedstawia zasięg terytorialny i podmiotowy obowiązującego w Polsce prawa,</li> <li>▪ wyjaśnia, jak należy rozumieć zasadę „prawo nie działa wstecz”,</li> <li>▪ odszukuje konkretne źródła prawa w dziennikach urzędowych,</li> <li>▪ przedstawia hierarchię źródeł prawa powszechnie obowiązującego w Polsce,</li> <li>▪ wyjaśnia, na czym polega szczególna moc <i>Konstytucji RP</i>,</li> <li>▪ wymienia podstawowe etapy procesu legislacyjnego w Polsce i uczestniczące w nim podmioty.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ porównuje źródła prawa stanowionego w Polsce – z uwzględnieniem zakresu ich obowiązywania i miejsca zajmowanego przez nie w hierarchii,</li> <li>▪ wyjaśnia znaczenie terminu <i>vacatio legis</i>,</li> <li>▪ uzasadnia konieczność stosowania zasady „prawo nie działa wstecz”,</li> <li>▪ wyjaśnia, jakie są zasady działania Internetowego Systemu Aktów Prawnych,</li> <li>▪ interpretuje konstytucyjne zapisy dotyczące procesu legislacyjnego w Polsce,</li> <li>▪ wyjaśnia, jakie są konsekwencje łamania zasady „prawo nie działa wstecz”.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ wyjaśnia, na czym polega problem „inflacji” prawa w Polsce,</li> <li>▪ omawia zasady publikowania źródeł prawa w Polsce,</li> <li>▪ analizuje konstytucyjne zapisy dotyczące ratyfikacji umów międzynarodowych,</li> <li>▪ omawia hierarchiczny układ źródeł prawa w Polsce, w tym relację między ustawą a ratyfikowaną umową międzynarodową.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ przeprowadza ankietę na temat znajomości źródeł prawa powszechnie obowiązującego w Polsce oraz sposobów ich publikacji – np. w swojej społeczności szkolnej, a także analizuje i udostępnia wyniki wykonanych przez siebie badań.</li> </ul> |
| Temat lekcji: Pomoc prawna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ rodzaje prawa</li> <li>▪ formy pomocy prawnej</li> <li>▪ instytucje udzielające pomocy prawnej</li> <li>▪ zawody prawnicze</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                       | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ podaje przykłady organów i instytucji udzielających porad prawnych,</li> <li>▪ rozpoznaje działania typowe dla następujących zawodów prawniczych:</li> </ul>                                                                                                                                                            | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ wymienia podstawowe rodzaje prawa,</li> <li>▪ podaje przykłady spraw regulowanych przez prawo cywilne, rodzinne, administracyjne i karne,</li> <li>▪ wyszukuje informacje na temat dostępnych możliwości uzyskania</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                              | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ przedstawia zasady działania Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego,</li> <li>▪ odszukuje informacje na temat działalności</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ porównuje zakres działalności adwokatów, radców prawnych i notariuszy,</li> <li>▪ odszukuje informacje na temat instytucji udzielających pomocy prawnej w jego</li> </ul>                                                                                                                                                                                | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ przygotowuje i realizuje skierowaną do społeczności szkolnej akcję promującą instytucje udzielające pomocy prawnej w jego miejscowości, gminie lub powiecie.</li> </ul>                                                                      |

|                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                  | adwokatów, radców prawnych, notariuszy.                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>porady prawnej w sytuacjach typowych, podaje, jaki jest zakres działalności adwokatów, radców prawnych i notariuszy.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | organizacji i instytucji udzielających pomocy prawnej w nietypowych sytuacjach [np. poszukujących ludzi zaginionych].                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | miejsowości, gminie lub powiecie.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>Temat lekcji: Informacja publiczna</b>          |                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>prawo do informacji publicznej</li> <li>informacja publiczna</li> <li>sposoby uzyskiwania informacji publicznej</li> <li>Biuletyn Informacji Publicznej</li> <li>wniosek o udostępnienie informacji publicznej</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>podaje przykłady spraw, których może dotyczyć informacja publiczna,</li> <li>podaje przykłady instytucji zobowiązanych do udzielania informacji publicznej,</li> <li>odszukuje informacje publiczne dotyczące nieskomplikowanych spraw wskazanych przez nauczyciela.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, na czym polega prawo do uzyskania informacji publicznej,</li> <li>wskazuje podmioty mogące ubiegać się o uzyskanie informacji publicznej,</li> <li>wyjaśnia, jakie sprawy obywatel może załatwić dzięki dostępowi do informacji publicznej,</li> <li>odszukuje proste informacje publiczne, korzystając z usług e-administracji,</li> <li>wymienia przykładowe informacje udostępniane w Biuletynie Informacji Publicznej,</li> <li>pisze przykładowy wniosek o udzielenie informacji publicznej.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, na czym polega transparentność życia publicznego,</li> <li>wyjaśnia, na czym polega działalność organizacji typu <i>watchdog</i>, i odszukuje informacje na ich temat,</li> <li>charakteryzuje podstawowe sposoby przechowywania i udostępniania informacji publicznej,</li> <li>wymienia sytuacje, w których dostęp do informacji publicznej może zostać ograniczony.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>określa, jakie jest znaczenie transparentności życia publicznego dla prawidłowego funkcjonowania państwa i społeczeństwa demokratycznego,</li> <li>analizuje, jak dostęp do informacji publicznej pomaga obywatelom w rozwiązywaniu problemów w konkretnych sytuacjach z życia codziennego.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>uzyskuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej informacje na temat bieżącej działalności wybranej instytucji lub konkretnego organu władzy w gminie lub powiecie,</li> <li>wyjaśnia, w jaki sposób pozyskał zaprezentowane informacje.</li> </ul> |
| <b>Rozdział 2:</b>                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>Temat lekcji: Konstytucyjne prawa człowieka</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>prawa i wolności</li> <li>istota praw człowieka i ich cechy</li> <li>granice praw człowieka</li> </ul>                                                                                                                    | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>podaje przykłady praw i wolności człowieka uwzględnionych w <i>Konstytucji RP</i>,</li> <li>podaje przykłady</li> </ul>                                                                                                                                                         | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia zasady ogólne dotyczące ochrony praw człowieka wymienionych w <i>Konstytucji RP</i>,</li> <li>wymienia prawa</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>przyporządkowuje konkretne prawa człowieka do odpowiednich kategorii</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>porównuje znaczenie pojęć „prawo” i „wolność”,</li> <li>wyjaśnia, jakie miejsce</li> </ul>                                                                                                                                                                                                             | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje spory światopoglądowe dotyczące wybranych praw człowieka,</li> <li>organizuje debatę na</li> </ul>                                                                                                                                            |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>warunki ograniczania praw człowieka</li> <li>koncepcja praw jednostki</li> <li>miejsce praw człowieka w <i>Konstytucji RP</i></li> <li>zasady ogólne i katalog praw człowieka w <i>Konstytucji RP</i></li> <li>zasady i formy ochrony praw mniejszości narodowych i etnicznych oraz grup posługujących się językiem regionalnym</li> </ul> | <p>praktycznej realizacji praw i wolności człowieka wymienionych w <i>Konstytucji RP</i>,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>podaje przykłady praw przysługujących w Polsce mniejszościom narodowym i etnicznym oraz grupom posługującym się językiem regionalnym.</li> </ul>                                                            | <p>człowieka przysługujące mniejszościom narodowym i etnicznym oraz grupom posługującym się językiem regionalnym.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <p>uwzględnionych w <i>Konstytucji RP</i>,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia konstytucyjne warunki, które muszą zostać spełnione, aby można było ograniczyć korzystanie z praw człowieka,</li> <li>analizuje konstytucyjne prawa człowieka z uwzględnieniem koncepcji praw jednostki [prawa człowieka, prawa obywatela],</li> <li>analizuje przepisy prawne z <i>Ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym</i>.</li> </ul> | <p>zajmują prawa człowieka w <i>Konstytucji RP</i>,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>uzasadnia konieczność ochrony praw przysługujących grupom mniejszościowym, ze szczególnym uwzględnieniem praw mniejszości narodowych i etnicznych oraz grup posługujących się językiem regionalnym, odszukuje i prezentuje informacje na temat praw mniejszości polskiej w wybranych państwach.</li> </ul>                                                                                    | <p>temat praw człowieka i aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące wybranego problemu związanego z ochroną praw człowieka.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Temat lekcji: Ochrona praw człowieka w Polsce</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>środki ochrony konstytucyjnych praw i wolności</li> <li>instytucje i organy władzy chroniące konstytucyjne prawa i wolności</li> <li>prawo do sądu</li> <li>prawo do zaskarżenia</li> <li>prawo do wynagrodzenia za szkodę</li> <li>skarga konstytucyjna</li> <li>prawo do wystąpienia do Rzecznika Praw</li> </ul>                        | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>podaje przykłady konstytucyjnych środków ochrony praw człowieka w Polsce,</li> <li>wymienia przykłady spraw, z którymi można zwrócić się do Rzecznika Praw Obywatelskich,</li> <li>podaje przykłady działających w Polsce organizacji, których celem jest obrona praw człowieka.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia konstytucyjne środki ochrony praw człowieka w Polsce,</li> <li>wyjaśnia, na czym polega prawo do: <ul style="list-style-type: none"> <li>- sądu,</li> <li>- zaskarżenia,</li> <li>- wynagrodzenia za szkodę,</li> <li>- złożenia skargi konstytucyjnej,</li> <li>- wystąpienia do Rzecznika Praw Obywatelskich,</li> </ul> </li> <li>wymienia przykładowe formy działalności Rzecznika Praw</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje wybrane przypadki łamania praw człowieka, w tym wskazuje, jakie konstytucyjne środki ochrony tych praw były dostępne w omawianych sytuacjach,</li> <li>określa zakres działalności i uprawnień Rzecznika Praw Obywatelskich,</li> <li>odszukuje informacje na temat celów szczegółowych oraz form działania wybranej organizacji broniącej praw człowieka,</li> </ul>                                       | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>porównuje i ocenia działalność wybranych organizacji broniących praw człowieka w Polsce,</li> <li>wymienia negatywne konsekwencje wynikające z przewlekłości postępowań sądowych w Polsce oraz wskazuje główne przyczyny tego problemu,</li> <li>analizuje przepisy regulujące zasady korzystania z prawa do: <ul style="list-style-type: none"> <li>- sądu,</li> <li>- zaskarżenia,</li> <li>- wynagrodzenia za</li> </ul> </li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące działalności np.: <ul style="list-style-type: none"> <li>- Rzecznika Praw Obywatelskich w Polsce,</li> <li>- jednej z organizacji, których celem jest obrona praw człowieka,</li> </ul> </li> <li>jest aktywnym członkiem organizacji broniącej praw człowieka,</li> <li>aktywnie uczestniczy w działaniach podejmowanych przez organizację broniącą</li> </ul> |

|                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                  | <ul style="list-style-type: none"><li>Obywatelskich</li><li>działalność Rzecznika Praw Obywatelskich</li><li>organizacje broniące praw człowieka w Polsce</li></ul>                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                       | <ul style="list-style-type: none"><li>Obywatelskich,</li><li>pisze przykładową skargę do Rzecznika Praw Obywatelskich,</li><li>wymienia podstawowe elementy procedury składania skargi konstytucyjnej,</li><li>omawia zakres i formy działalności wybranej organizacji broniącej praw człowieka.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                            | <ul style="list-style-type: none"><li>wyjaśnia, jakie jest znaczenie skargi konstytucyjnej w systemie ochrony praw człowieka w Polsce.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | szkodę,<br>- złożenia skargi konstytucyjnej.                                                                                                                                                    | praw człowieka.                                                                                                                                                                                                                    |
| Temat lekcji: System strasburski |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                    |
|                                  | <ul style="list-style-type: none"><li>systemy ochrony praw człowieka</li><li>Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu</li><li>Rada Europy</li><li>Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności</li><li>zasady składania skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>wymienia instytucje tworzące strasburski system praw człowieka [Rada Europy, Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Europejski Trybunał Praw Człowieka].</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>przedstawia okoliczności historyczne, które miały wpływ na powstanie systemów ochrony praw człowieka,</li><li>podaje podstawowe informacje na temat Powszechnej deklaracji praw człowieka,</li><li>prezentuje podstawowe informacje na temat strasburskiego systemu praw człowieka [Rada Europy, Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Europejski Trybunał Praw Człowieka],</li><li>wymienia podstawowe zasady składania skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>wymienia państwa należące do Rady Europy i wskazuje je na mapie,</li><li>analizuje przykładowe skargi złożone do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu oraz wybrane wyroki Trybunału,</li><li>wyjaśnia znaczenie Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności dla europejskiego systemu ochrony praw człowieka,</li><li>wymienia warunki dopuszczalności skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>omawia strukturę Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu,</li><li>ocenia działalność Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące działalności Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu.</li></ul> |

| Temat lekcji: łamanie praw człowieka                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ formy łamania praw człowieka</li> <li>▪ przyczyny łamania praw człowieka</li> <li>▪ wybitni obrońcy praw człowieka</li> <li>▪ naruszanie praw imigrantów</li> <li>▪ skala łamania praw człowieka na świecie</li> </ul>                              | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ podaje przykłady łamania praw człowieka,</li> <li>▪ wskazuje zagrożenia wynikające z łamania praw człowieka.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                   | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ wymienia formy łamania praw człowieka i ilustruje je odpowiednimi przykładami,</li> <li>▪ rozpoznaje przypadki naruszeń praw człowieka opisane w tekstach publicystycznych,</li> <li>▪ wymienia przyczyny łamania praw człowieka,</li> <li>▪ wskazuje i charakteryzuje zagrożenia wynikające z łamania praw człowieka, w tym w państwach demokratycznych,</li> <li>▪ porównuje skalę łamania praw człowieka w państwach demokratycznych i niedemokratycznych.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ określa skalę łamania praw człowieka w Polsce i na świecie na podstawie zestawień statystycznych oraz raportów organizacji pozarządowych,</li> <li>▪ zbiera, analizuje i prezentuje informacje na temat łamania praw człowieka w wybranym państwie niedemokratycznym.</li> </ul>                                         | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ wyszukuje i prezentuje informacje na temat dokonanych wybitnych postaci działających na rzecz ochrony praw człowieka, np. laureatów Pokojowej Nagrody Nobla,</li> <li>▪ analizuje współczesne zjawiska [polityczne, ekonomiczne, socjalne, kulturowe] zaliczane do przyczyn łamania praw człowieka.</li> </ul>                  | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ organizuje debatę poświęconą tematowi łamania praw człowieka w państwach demokratycznych i niedemokratycznych oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji,</li> <li>▪ przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące problemu łamania praw człowieka.</li> </ul> |
| Rozdział 3                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Temat lekcji: Prawo cywilne                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ cechy charakterystyczne prawa cywilnego</li> <li>▪ prawa majątkowe i osobiste</li> <li>▪ podział prawa cywilnego w Polsce</li> <li>▪ pojęcia z zakresu prawa cywilnego [osoba fizyczna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych,</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ rozpoznaje sprawy regulowane przez prawo cywilne,</li> <li>▪ definiuje podstawowe pojęcia z zakresu prawa cywilnego [osoba fizyczna, powód i pozwany, testament],</li> <li>▪ wymienia podstawowe formy nabycia własności,</li> <li>▪ wymienia strony postępowania cywilnego i wskazuje przysługujące im prawa,</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ podaje przykłady norm z prawa cywilnego,</li> <li>▪ wyjaśnia, czym się różni zdolność prawna od zdolności do czynności prawnych,</li> <li>▪ wymienia podstawowe cechy prawa cywilnego,</li> <li>▪ właściwie posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu prawa cywilnego [zobowiązanie, prawa majątkowe, prawa</li> </ul>                                                                                                                                              | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ porównuje instytucje przedstawicielstwa ustawowego i pełnomocnictwa,</li> <li>▪ wyjaśnia, na czym polega różnica między <i>Kodeksem cywilnym</i> a <i>Kodeksem postępowania cywilnego</i>,</li> <li>▪ analizuje proste kazusy dotyczące prawa cywilnego, np. prawa spadkowego,</li> <li>▪ analizuje pod kątem</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ prezentuje podział prawa cywilnego obowiązujący w Polsce,</li> <li>▪ interpretuje wybrane przepisy z <i>Kodeksu cywilnego</i> oraz <i>Kodeksu postępowania cywilnego</i>,</li> <li>▪ przedstawia konstrukcję stosunku cywilnoprawnego określanego jako zobowiązanie,</li> <li>▪ rozpoznaje typy postępowań cywilnych</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ analizuje złożone kazusy z zakresu prawa cywilnego.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                     |

|                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                      |  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|                                                                                                                                                                                                                                                                       | <p>przedstawicielstwo , pełnomocnictwo]</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>prawo zobowiązaniowe</li> <li>prawo rzeczowe</li> <li>prawo spadkowe</li> <li>postępowanie cywilne</li> </ul>                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje podstawowe zasady obowiązujące w postępowaniu cywilnym.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                   | <p>osobiste, przedstawicielstwo ustawowe, pełnomocnictwo, zobowiązanie, rzecz, własność, spadek, zachówek, dziedziczenie ustawowe], a także rozpoznaje przepisy prawne, w których pojęcia te zostały zdefiniowane,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>podaje przykłady praw majątkowych i praw osobistych,</li> <li>wymienia uprawnienia właściciela rzeczy,</li> <li>podaje podstawowe zasady dziedziczenia testamentowego,</li> <li>pisze przykładowy pozew cywilny,</li> <li>przedstawia przebieg postępowania cywilnego.</li> </ul> | <p>poprawności przykładowy pozew cywilny.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <p>i je charakteryzuje.</p>                                                                                          |  |
| <b>Temat lekcji: Prawo rodzinne</b>                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                      |  |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>małżeństwo</li> <li>zasady zawierania związku małżeńskiego</li> <li>prawne przeszkody uniemożliwiające zawarcie małżeństwa</li> <li>skutki zawarcia małżeństwa</li> <li>wspólność majątkowa</li> <li>prawa rodziców</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia elementy konstytucyjnej definicji małżeństwa,</li> <li>podaje skutki prawne zawarcia małżeństwa,</li> <li>wymienia prawa i obowiązki rodziców i dzieci.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia przeszkody prawne uniemożliwiające zawarcie małżeństwa oraz możliwe powody unieważnienia związku małżeńskiego,</li> <li>właściwie posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu prawa rodzinnego [małżeństwo, wspólnota majątkowa, obowiązek</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>interpretuje wybrane przepisy z <i>Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego</i>,</li> <li>wyjaśnia, na czym polega unieważnienie małżeństwa i wymienia jego konsekwencje prawne,</li> <li>analizuje pod kątem poprawności przykładowy wniosek alimentacyjny,</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                           | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje spór społeczny dotyczący: <ul style="list-style-type: none"> <li>- instytucji małżeństwa,</li> <li>- modelu rodziny,</li> <li>- zakresu władzy rodzicielskiej,</li> </ul> w tym zajmuje stanowisko wobec omawianego problemu i konstruuje odpowiednie argumenty.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje złożone kazusy z zakresu prawa rodzinnego.</li> </ul> |  |

|                                            |                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                   |
|--------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>i dzieci</li> <li>władza rodzicielska</li> <li>obowiązek alimentacyjny</li> </ul>                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>alimentacyjny],</li> <li>pisze przykładowy wniosek alimentacyjny.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje proste kazusy dotyczące prawa rodzinnego.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                   |
| <b>Temat lekcji: Postępowanie karne</b>    |                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                   |
|                                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>zasady prawa karnego</li> <li>etapy postępowania karnego</li> <li>uczestnicy postępowania karnego</li> <li>rozprawa w procesie karnym</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>właściwie posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu prawa karnego [oskarżyciel, oskarżony, przestępstwo, wykroczenie, apelacja],</li> <li>wyjaśnia znaczenie podstawowych zasad prawa karnego [nie ma przestępstwa bez ustawy, domniemanie niewinności],</li> <li>wymienia etapy postępowania karnego i jego uczestników.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, na czym polega różnica między <i>Kodeksem karnym</i> a <i>Kodeksem postępowania karnego</i>,</li> <li>rozpoznaje zastosowanie podstawowych zasad prawa karnego [nie ma przestępstwa bez ustawy, domniemanie niewinności] w przepisach prawnych i wyjaśnia konsekwencje łamania tych reguł,</li> <li>wymienia strony postępowania karnego [przygotowawczego i procesowego] oraz przysługujące im prawa,</li> <li>wymienia główne prawa, jakie przysługują ofierze, sprawcy i świadkowi przestępstwa,</li> <li>podaje podstawowe zasady regulujące prowadzenie rozprawy w procesie karnym,</li> <li>pisze przykładowe zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje pod kątem poprawności przykładowe zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa,</li> <li>analizuje proste kazusy dotyczące prawa karnego,</li> <li>interpretuje wybrane przepisy <i>Kodeksu karnego</i> i <i>Kodeksu postępowania karnego</i>.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>porównuje przebieg rozpraw [zasady, etapy] prowadzonych w sądzie powszechnym w ramach postępowania cywilnego i postępowania karnego,</li> <li>porównuje prawa przysługujące poszczególnym uczestnikom postępowania karnego.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje złożone kazusy z zakresu prawa karnego.</li> </ul> |
| <b>Temat lekcji: Prawo administracyjne</b> |                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                   |

|                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>cechy charakterystyczne prawa administracyjnego</li> <li>pojęcia z zakresu prawa administracyjnego</li> <li>administracja publiczna</li> <li>akty, decyzje i postanowienia administracyjne</li> <li>postępowanie administracyjne</li> <li>skarga administracyjna</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje dziedziny życia publicznego regulowane przez prawo administracyjne,</li> <li>wymienia podstawowe elementy decyzji administracyjnej,</li> <li>wymienia środki zaskarżenia decyzji administracyjnej.</li> </ul>                       | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>właściwie posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu prawa administracyjnego [administracja publiczna, organ administracji publicznej, akt administracyjny],</li> <li>wymienia podstawowe cechy prawa administracyjnego,</li> <li>wymienia etapy postępowania administracyjnego oraz biorące w nim udział podmioty [i innych jego uczestników],</li> <li>krótko charakteryzuje środki zaskarżenia decyzji administracyjnej,</li> <li>pisze przykładowe odwołanie od decyzji administracyjnej,</li> <li>wymienia zadania sądów administracyjnych.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje pod kątem poprawności: <ul style="list-style-type: none"> <li>- odwołanie od decyzji administracyjnej,</li> <li>- zażalenie na postanowienie organów administracyjnych,</li> <li>- skargę administracyjną,</li> </ul> </li> <li>analizuje proste kazusy prawne dotyczące prawa administracyjnego,</li> <li>wymienia przesłanki stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej,</li> <li>rozpoznaje rodzaje administracji publicznej,</li> <li>interpretuje wybrane przepisy z <i>Kodeksu postępowania administracyjnego</i>.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>porównuje różne rodzaje aktów administracyjnych,</li> <li>porównuje akty administracyjne z aktami normatywnymi,</li> <li>porównuje decyzje administracyjne z postanowieniami administracyjnymi,</li> <li>charakteryzuje i porównuje rodzaje postępowań administracyjnych,</li> <li>porównuje decyzję administracyjną z wyrokiem sądu.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje złożone kazusy z zakresu prawa administracyjnego.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Temat lekcji: Prawo powszechnych ubezpieczeń</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|                                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>system ubezpieczeń społecznych</li> <li>rodzaje ubezpieczeń społecznych w Polsce</li> <li>Zakład Ubezpieczeń Społecznych</li> <li>system</li> </ul>                                                                                                                         | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia podstawowe prawa przysługujące obywatelom polskim w zakresie opieki społecznej i zdrowotnej,</li> <li>wymienia instytucje kierujące systemem ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz służbą zdrowia [KRUS, ZUS, NFZ],</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia główne zasady i cele funkcjonowania systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych,</li> <li>przedstawia specyfikę obowiązkowych i dobrowolnych ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce,</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje proste kazusy dotyczące systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych w Polsce,</li> <li>analizuje informacje na temat tego, w jaki sposób Polacy oceniają funkcjonowanie systemu opieki społecznej i zdrowotnej w Polsce.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>porównuje poszczególne rodzaje ubezpieczeń funkcjonujących w Polsce,</li> <li>analizuje uwarunkowania mające wpływ na funkcjonowanie systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych w Polsce.</li> </ul>                                                                                                                                          | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje złożone kazusy dotyczące systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych w Polsce,</li> <li>organizuje debatę na temat: <ul style="list-style-type: none"> <li>- ubezpieczeń społecznych w Polsce,</li> <li>- funkcjonowania systemu publicznej służby zdrowia w Polsce,</li> </ul> </li> </ul> |

|                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-----------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                     | <div>ubezpieczenia zdrowotnego</div> <div><div><div></div><div>Narodowy Fundusz Zdrowia</div></div></div>                                                                                                                                                                                                                                          | <div><div><div></div><div>rozróżnia ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe, podaje podstawowe zasady korzystania z publicznej opieki zdrowotnej.</div></div></div>                                                                                                                                                                                                                                                                      | <div><div><div></div><div>odczytuje z różnych źródeł informacji [tekst narracyjny i normatywny, wykres, tabela] dane dotyczące stanu wiedzy Polaków na temat funkcjonowania systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych,</div></div><div><div></div><div>wymienia rodzaje ubezpieczeń funkcjonujących w Polsce,</div></div><div><div></div><div>wymienia zadania:<div><div>- Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,</div><div>- Narodowego Funduszu Zdrowia.</div></div></div></div></div> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <div>a także aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.</div>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Temat lekcji: Prawo do opieki społecznej i edukacji |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                                                     | <div><div><div></div><div>wykluczenie społeczne</div></div><div><div></div><div>ubóstwo</div></div><div><div></div><div>bezrobocie</div></div><div><div></div><div>opieka społeczna</div></div><div><div></div><div>urzędy pracy</div></div><div><div></div><div>edukacja</div></div><div><div></div><div>kształcenie ustawiczne</div></div></div> | <div>Uczeń:</div> <div><div><div></div><div>wymienia problemy społeczne, z którymi boryka się państwo polskie,</div></div><div><div></div><div>wymienia podstawowe zasady funkcjonowania systemu opieki społecznej w Polsce,</div></div><div><div></div><div>wymienia podstawowe przyczyny bezrobocia,</div></div><div><div></div><div>podaje podstawowe informacje dotyczące systemu szkolnictwa w Polsce, w tym szkolnictwa wyższego.</div></div></div> | <div>Uczeń:</div> <div><div><div></div><div>wymienia przykłady wykluczenia społecznego oraz wskazuje jego konsekwencje,</div></div><div><div></div><div>podaje przykłady działań podejmowanych przez państwo polskie w celu ograniczenia bezrobocia i wykluczenia społecznego,</div></div><div><div></div><div>odczytuje z różnych źródeł informacji [teksty narracyjny i normatywny, wykres, tabela] dane dotyczące poziomu i zasięgu</div></div></div>                               | <div>Uczeń:</div> <div><div><div></div><div>wyjaśnia, jakie uwarunkowania mają wpływ na zjawisko wykluczenia społecznego,</div></div><div><div></div><div>porównuje różne rodzaje bezrobocia, z uwzględnieniem specyficznych uwarunkowań oraz konsekwencji społecznych, ekonomicznych, politycznych i kulturowych,</div></div><div><div></div><div>odszukuje i prezentuje informacje na temat</div></div></div> | <div>Uczeń:</div> <div><div><div></div><div>porównuje różne formy zwalczania bezrobocia i ocenia ich skuteczność,</div></div><div><div></div><div>analizuje spór społeczny dotyczący zakresu i form funkcjonowania opieki społecznej w Polsce – zajmuje stanowisko w sprawie i konstruuje odpowiednie argumenty,</div></div><div><div></div><div>wymienia zadania Ministra Edukacji Narodowej i kuratorów oświaty,</div></div><div><div></div><div>wymienia formy kształcenia ustawicznego,</div></div><div><div></div><div>planuje i prezentuje</div></div></div> | <div>Uczeń:</div> <div><div><div></div><div>organizuje debatę poświęconą:<div><div>- problemom społecznym w Polsce,</div><div>- funkcjonowaniu systemu edukacji w Polsce,</div></div>a także aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji,</div></div><div><div></div><div>przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące:<div><div>- możliwości i zasad studiowania</div></div></div></div></div> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                             |                                                                                                      |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <div>bezrobocia oraz wykluczenia społecznego w Polsce,</div> <div><div><div>▪ przedstawia strukturę szkolnictwa w Polsce, w tym szkolnictwa wyższego,</div><div>▪ wyjaśnia, w jaki sposób można podnosić swoje kwalifikacje zawodowe.</div></div></div>                                                            | <div>działalności urzędu pracy w jego powiecie,</div> <div><div><div>▪ omawia podstawowe zasady funkcjonowania systemu bolońskiego w szkolnictwie wyższym,</div><div>▪ przedstawia wady i zalety edukacji zdalnej,</div><div>▪ analizuje problemy i uwarunkowania mające wpływ na wybór ścieżki edukacyjnej dokonywany przez młodych ludzi.</div></div></div> | swoją indywidualną ścieżkę edukacji.                                                                        | w wybranym państwie świata,<br>- form wspierania przez państwo polskie osób studiujących za granicą. |
| Rozdział 4:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                             |                                                                                                      |
| Temat lekcji: Prawo międzynarodowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                             |                                                                                                      |
| <div><div>▪ stosunki międzynarodowe</div><div>▪ cechy współczesnych stosunków międzynarodowych</div><div>▪ cechy charakterystyczne międzynarodowego prawa publicznego</div><div>▪ podmioty prawa międzynarodowego publicznego</div><div>▪ zasady prawa międzynarodowego publicznego</div><div>▪ nieprzestrzeganie zasad prawa międzynarodowego publicznego</div></div> | <div>Uczeń:</div> <div><div>▪ podaje przykłady podmiotów międzynarodowego prawa publicznego,</div><div>▪ wymienia przykładowe zasady międzynarodowego prawa publicznego.</div></div> | <div>Uczeń:</div> <div><div>▪ wymienia formy dwustronnych stosunków międzynarodowych,</div><div>▪ podaje cechy współczesnych stosunków międzynarodowych,</div><div>▪ wyjaśnia, czym jest międzynarodowe prawo publiczne,</div><div>▪ wymienia podmioty międzynarodowego prawa publicznego,</div><div>▪ wyjaśnia znaczenie zasad międzynarodowego prawa publicznego [zasady suwerenności, integralności terytorialnej, nienaruszalności granic, nieingerowania w sprawy wewnętrzne państwa,</div></div> | <div>Uczeń:</div> <div><div>▪ na wybranych przykładach wykazuje złożoność i wielopłaszczyznowość współczesnych stosunków międzynarodowych,</div><div>▪ wymienia cechy międzynarodowego prawa publicznego,</div><div>▪ na wybranych przykładach analizuje działanie międzynarodowego prawa publicznego.</div></div> | <div>Uczeń:</div> <div><div>▪ odszukuje, analizuje i prezentuje informacje na temat łamania zasad międzynarodowego prawa publicznego.</div></div>                                                                                                                                                                                                             | <div>Uczeń:</div> <div><div>▪ interpretuje kazusy dotyczące międzynarodowego prawa publicznego.</div></div> |                                                                                                      |

|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                  | <p>samostanowienia narodów, pokojowego rozstrzygania sporów, powstrzymywania się od groźby użycia siły lub jej rzeczywistego użycia].</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>Temat lekcji: Globalizacja</b>                    |                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|                                                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>cechy globalizacji</li> <li>wpływ podmiotów prawa międzynarodowego publicznego na proces globalizacji</li> <li>wymiary globalizacji</li> <li>skutki procesu globalizacji i wynikające z niego wyzwania</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>podaje przykłady zjawisk wynikających z procesu globalizacji,</li> <li>podaje przykłady pozytywnych i negatywnych aspektów procesu globalizacji.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia podstawowe aspekty procesu globalizacji,</li> <li>podaje przykłady zjawisk świadczących o globalizacji w wymiarach politycznym, ekologicznym, ekonomicznym, komunikacyjnym i kulturowym,</li> <li>wymienia skutki globalizacji w polityce, kulturze i życiu społecznym,</li> <li>podaje przykłady organizacji międzynarodowych, których działalność ma istotny wpływ na proces globalizacji.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, na czym polega zjawisko określane jako efekt motyla,</li> <li>na wybranych przykładach wykazuje współzależności występujące między państwami w środowisku międzynarodowym.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>zbiera, analizuje i prezentuje informacje na temat: <ul style="list-style-type: none"> <li>wpływu wybranych podmiotów prawa międzynarodowego publicznego na proces globalizacji,</li> <li>ruchów anty- i alterglobalistycznych,</li> </ul> </li> <li>analizuje spór dotyczący oceny procesu globalizacji – zajmuje stanowisko w sprawie i konstruuje odpowiednie argumenty.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące wybranych problemów i wyzwań wynikających z procesu globalizacji,</li> <li>organizuje debatę poświęconą zagadnieniom związanym z globalizacją i aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.</li> </ul> |
| <b>Temat lekcji: Wybrane problemy międzynarodowe</b> |                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|                                                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>konflikty etniczne [istota, przyczyny, skutki, sposoby rozwiązywania, przykłady]</li> <li>terroryzm [cechy</li> </ul>                                                                                             | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>podaje przykłady współczesnych konfliktów międzynarodowych,</li> <li>wymienia sposoby</li> </ul>                                                            | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia przyczyny, konsekwencje i formy konfliktów etnicznych,</li> <li>podaje przykłady</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia znaczenie terminów „czystki etniczne” i „ludobójstwo”,</li> <li>charakteryzuje metody</li> </ul>                                                                                       | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>zbiera, analizuje i prezentuje informacje na temat: <ul style="list-style-type: none"> <li>współczesnych konfliktów etnicznych,</li> </ul> </li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                 | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące wybranych metod i form</li> </ul>                                                                                                                                                                         |

|                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|--------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                        | i rodzaje współczesnego terroryzmu, walka z terroryzmem]                                                                                                                                                                                                      | rozwiązywania konfliktów etnicznych,<br>▪ podaje cechy współczesnego terroryzmu.                                                                                                                               | współczesnych konfliktów etnicznych na obszarze Unii Europejskiej,<br>▪ właściwie posługuje się terminami „migracje”, „uchodźcy”, „asymilacja”, „grupa etniczna”, „integracja”,<br>▪ podaje przykłady działań o charakterze terrorystycznym,<br>▪ wymienia główne współczesne organizacje terrorystyczne,<br>▪ wymienia metody walki ze współczesnym terroryzmem.                                                         | walki ze współczesnym terroryzmem,<br>▪ charakteryzuje wybrany konflikt etniczny na obszarze Unii Europejskiej,<br>▪ na wybranym przykładzie opisuje metody i formy działania współczesnych organizacji terrorystycznych. | - problemu terroryzmu międzynarodowego [przyczyny, uwarunkowania, konsekwencje, formy, organizacje terrorystyczne, skala zagrożenia, metody przeciwdziałania].                                                                                                                                                                                                                                   | rozwiązywania współczesnych sporów międzynarodowych.                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>Temat lekcji: Organizacja Narodów Zjednoczonych</b> |                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|                                                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ powstanie ONZ</li> <li>▪ podstawy działania ONZ</li> <li>▪ główne organy ONZ</li> <li>▪ działania ONZ na rzecz pokoju na świecie</li> <li>▪ system Narodów Zjednoczonych</li> <li>▪ operacje pokojowe ONZ</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ podaje cele i zasady funkcjonowania ONZ,</li> <li>▪ wymienia przykłady działań ONZ na rzecz pokoju na świecie, w tym wybrane misje pokojowe.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ przedstawia okoliczności, które doprowadziły do powstania Organizacji Narodów Zjednoczonych,</li> <li>▪ podaje podstawowe informacje na temat <i>Karty Narodów Zjednoczonych</i>,</li> <li>▪ wymienia główne organy ONZ i podaje, jakie są ich zadania,</li> <li>▪ podaje przykłady wyspecjalizowanych organizacji, funduszy, programów i agend Narodów</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ charakteryzuje działalność wybranych agend, organów i organizacji wyspecjalizowanych funkcjonujących w ramach ONZ.</li> </ul>                                      | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ zbiera, analizuje i prezentuje informacje na temat: <ul style="list-style-type: none"> <li>- działalności organów, wyspecjalizowanych, organizacji, funduszy, programów i agend Narodów Zjednoczonych,</li> <li>- misji pokojowych ONZ,</li> </ul> </li> <li>▪ ocenia zasadność i skuteczność działań podejmowanych przez ONZ.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ organizuje debatę poświęconą: <ul style="list-style-type: none"> <li>- ocenie pracy ONZ,</li> <li>- wyzwaniom stojącym przed ONZ,</li> </ul> </li> <li>▪ a także aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.</li> </ul> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Zjednoczonych.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |  |
| Temat lekcji: Unia Europejska                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |  |
| <ul style="list-style-type: none"><li>etapy procesu integracji europejskiej</li><li>państwa członkowskie Unii Europejskiej</li><li>prawo Unii Europejskiej</li><li>strefa Schengen</li><li>strefa euro</li><li>obowiązujące akty prawa pierwotnego Unii Europejskiej</li><li>zasady i obszary funkcjonowania Unii Europejskiej</li><li>instytucje i organy Unii Europejskiej</li><li>prawa obywatela Unii Europejskiej</li><li>korzyści z członkostwa w Unii Europejskiej</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>rozpoznaje główne zasady i obszary funkcjonowania Unii Europejskiej,</li><li>wymienia główne organy i instytucje Unii Europejskiej,</li><li>podaje korzyści wynikające z członkostwa w Unii Europejskiej dla polskich obywateli,</li><li>podaje rok wstąpienia Polski do Unii Europejskiej.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>przedstawia podstawowe uwarunkowania mające wpływ na proces integracji europejskiej,</li><li>wymienia państwa należące współcześnie do Unii Europejskiej i wskazuje je na mapie,</li><li>wymienia obowiązujące akty prawa pierwotnego Unii Europejskiej,</li><li>wymienia prawa przysługujące obywatelom Unii Europejskiej,</li><li>wymienia główne organy i instytucje Unii Europejskiej [Komisję Europejską, Radę Europejską, Parlament Europejski, Radę Unii Europejskiej i Trybunał Sprawiedliwości UE].</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>wyjaśnia, na czym polega różnica między prawem pierwotnym a prawem wtórnym Unii Europejskiej,</li><li>omawia obszary funkcjonowania Unii Europejskiej,</li><li>odczytuje z różnorodnych źródeł [teksty narracyjny i normatywny, wykres, tabela] informacje dotyczące społecznej oceny członkostwa Polski w Unii Europejskiej.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>przedstawia główne etapy procesu integracji europejskiej, w tym:<ul style="list-style-type: none"><li>utworzone organizacje i zawarte traktaty,</li><li>sposób funkcjonowania wspólnot europejskich i zakres współpracy państw członkowskich na poszczególnych etapach,</li><li>państwa, które przystąpiły do wspólnot europejskich,</li></ul></li><li>porównuje zasięg terytorialny Unii Europejskiej, strefy Schengen i strefy euro,</li><li>charakteryzuje poszczególne źródła prawa pierwotnego Unii Europejskiej.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>odszukuje i prezentuje, np. na forum społeczności szkolnej, informacje na temat funduszy Unii Europejskiej i ich wykorzystania w Polsce oraz w najbliższych państwach członkowskich,</li><li>dokonuje krytycznej analizy zagadnień dotyczących członkostwa Polski w Unii Europejskiej, zbiera i prezentuje informacje na temat sporu społecznego dotyczącego oceny polskiego członkostwa w Unii Europejskiej,</li><li>organizuje debatę poświęconą wybranym problemom związanym z funkcjonowaniem Unii Europejskiej oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.</li></ul> |  |
| Temat lekcji: Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |  |
| <ul style="list-style-type: none"><li>geneza i cele NATO</li><li>organy NATO</li><li>państwa członkowskie NATO</li><li>działania NATO na rzecz pokoju na świecie</li><li>USA w strukturach</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>wymienia główne cele i zadania NATO,</li><li>podaje rok wstąpienia Polski do NATO.</li></ul>                                                                                                                                                                                                          | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>omawia okoliczności, które doprowadziły do powstania Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego,</li><li>wymienia główne organy NATO,</li><li>wymienia państwa</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>odczytuje z różnych źródeł [tekst narracyjny i normatywny, wykres, tabela] informacje dotyczące oceny:<ul style="list-style-type: none"><li>działalności NATO na rzecz światowego pokoju,</li></ul></li></ul>                                                                                                                           | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>omawia stosunki NATO z Federacją Rosyjską,</li><li>charakteryzuje główne organy NATO,</li><li>zbiera, analizuje i prezentuje informacje na temat:<ul style="list-style-type: none"><li>roli NATO w budowaniu</li></ul></li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>dokonuje krytycznej oceny wybranych aspektów działalności NATO,</li><li>organizuje debatę poświęconą wybranym aspektom funkcjonowania NATO i aktywnie uczestniczy</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |  |

|                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                            | NATO                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                            | należące do NATO<br>i wskazuje je na mapie.                                                                                                                                                                                                   | - członkostwa Polski<br>w NATO,<br>- wpływu NATO<br>na pozycję Stanów<br>Zjednoczonych Ameryki<br>w świecie,<br><ul style="list-style-type: none"><li>▪ określa i ocenia rolę<br/>Stanów Zjednoczonych<br/>Ameryki w strukturach<br/>NATO.</li></ul> | pokoju na świecie,<br>- przebiegu wybranych<br>operacji wojskowych<br>NATO.                                                                                                                                    | <ul style="list-style-type: none"><li>▪ w zainicjowanej dyskusji,<br/>odszukuje i prezentuje,<br/>np. na forum społeczności<br/>szkolnej, informacje na<br/>temat<br/>członkostwa Polski<br/>w NATO.</li></ul> |
| Temat lekcji: Służby zagraniczne Polski                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                |
| <ul style="list-style-type: none"><li>▪ istota i cele<br/>polityki<br/>zagranicznej</li><li>▪ dyplomacja</li><li>▪ placówki<br/>dyplomatyczne i<br/>ich zadania</li><li>▪ ambasady i<br/>konsulaty</li><li>▪ działalność polskiej<br/>dyplomacji</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>▪ rozpoznaje zadania<br/>ambasadorów<br/>i konsulów.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>▪ właściwie posługuje się<br/>terminami „polityka<br/>zagraniczna”, „racja<br/>stanu”, „dyplomacja<br/>publiczna”, „misja<br/>dyplomatyczna”,</li><li>▪ wymienia sprawy, które<br/>obywatel polski może<br/>załatwić w konsulatach.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>▪ na przykładzie<br/>wybranych placówek<br/>dyplomatycznych RP<br/>przedstawia zadania<br/>ambasad i konsulatów,</li><li>▪ wymienia priorytety<br/>polskiej polityki<br/>zagranicznej.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>▪ przedstawia główne<br/>inicjatywy<br/>międzynarodowe,<br/>w które angażuje się<br/>państwo polskie [np.<br/>Grupa Wyszehradzka,<br/>Trójkąt Weimarski,<br/>Trójmorze].</li></ul>                      | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>▪ odszukuje w różnych<br/>źródłach informacje na<br/>temat działalności<br/>polskich placówek<br/>dyplomatycznych<br/>w wybranych państwach<br/>świata.</li></ul> |                                                                                                                                                                                                                |

Opracowanie: Barbara Furman